

Sygn. akt **VI Gz 99/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 09 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Renata Bober**

Sędziowie: **SSO Beata Hass-Kloc (spr.)**

SSO Barbara Frankowska

Protokolant: asyst. sędz. Jarosław Różycki

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2014 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **A. J.**

przeciwko **D. J.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie zawarte w pkt II wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 03 stycznia 2014 r., sygn. akt V GC 1158/13 w przedmiocie kosztów procesu

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt **VI Gz 99/14**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem, zamieszczonym w pkt II wyroku, Sąd Rejonowy w Rzeszowie zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, które powstały w związku z oddaleniem żądania powódki dotyczącego zapłaty kwoty 33.314 zł przez stronę pozwaną. Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił przepis art. 98 k.p.c. Na przyznane pozwanej koszty złożyła się kwota 2.400 zł tytułem wynagrodzenia dla reprezentującego pozwanego adwokata (ustalona na podstawie 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

Powódka wywiodła zażalenie na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II wyroku, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez odstąpienie od obciążania powódki kosztami postępowania. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie. W uzasadnieniu wskazała, że w rozpoznawanej sprawie należało zastosować powyższy przepis, gdyż obciążenie powódki kosztami procesu jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Ponadto Sąd orzekając o kosztach procesu nie wziął pod uwagę stanu majątkowego i sytuacji życiowej powódki.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego statuują zasadę, że wynik procesu z reguły decyduje o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Jednocześnie jednak ustawodawca przyznaje sądom pewną swobodę w zasadzaniu zwrotu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 kpc) sprzeciwiają się względy słuszności, zawarte w treści art. 102 kpc. Ta ostatnia zasada, będąca wyjątkiem stanowiącym wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, nie podlega wykładni rozszerzającej. Podzielić należy w tym miejscu wyrażony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym ustawodawca pozostawił swobodnej ocenie sądu stwierdzenie, czy w okolicznościach konkretnej sprawy zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, a sposób korzystania z art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i to do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Kwestia „szczególnie uzasadnionych wypadków” jest ocenna, albowiem omawiany przepis nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, a komentatorzy do kpc wskazują, że do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 kpc należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i sytuacji życiowej strony. Zastosowanie omawianego przepisu zależy od swobodnej decyzji sądu meriti i związane jest z dyskrecjonalną władzą sędziowską czyli tak zwanym uznaniem sędziowskim. Sąd Odwoławczy jedynie wyjątkowo posiada możliwość korygowania rozstrzygnięcia o zastosowaniu, bądź braku zastosowania art. 102 k.p.c. w ramach kontroli rozstrzygnięcia sądu. Podkreśla się, że tego typu rozstrzygnięcie może być podważone przez sąd wyższej instancji tylko wówczas, gdy jest rażąco niesprawiedliwe, a reguły sprawiedliwościowe zostały w sposób oczywisty naruszone (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r. V CZ 130/12).

Mając powyższe na uwadze zaznaczyć należy, iż sama tylko sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów nie stanowi podstawy zwolnienia – na podstawie art. 102 kpc – z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi (por. postanowienie SA w Katowicach z 2013.07.19, IACa 310/13). Osoba, która nie dysponuje wystarczającymi środkami powinna w sposób jeszcze bardziej rozsądny nimi gospodarować i wystrzegać się wywodzenia roszczeń o charakterze irracjonalnym. Skarżąca prowadząca działalność gospodarczą powinna liczyć się z możliwością inicjowania postępowań przed sądem, a skoro dostępność do sądu wymaga z natury rzeczy posiadania środków finansowych, posiadanie tych środków winno być istotnym składnikiem działalności gospodarczej. Oznacza to, że w procedurze planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą podmioty prowadzące tę działalność, przewidując realizację swoich praw przed sądem, powinny uwzględniać także konieczność posiadania środków na prowadzenie procesu sądowego. Natomiast strona procesu (w tym wypadku pozwany) nie może być pozbawiona kosztów należnych jej i wydatkowanych tylko dlatego, że przeciwnik wnoszący roszczenia jest w trudnej sytuacji finansowej. Na skutek podjętej przez stronę pozwaną obrony powódka sprawę przegrała. Z tego tytułu zobowiązana jest zwrócić stronie pozwanej koszty zastępstwa procesowego w minimalnej przewidzianej przez przepisy, a prawidłowo ustalonej przez Sąd Rejonowy wysokości 2.417 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy - na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. – zażalenie w całości oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.